

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ 6976464197

Ηράκλειο 06/12/2023

ΘΕΜΑ: Εισήγηση – Απόφαση

Απόψεις επί της ΣΜΠΕ – Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λασιθίου του Περιφερειακού Τμήματος Τ.Ε.Ε. Ανατολικής Κρήτης, σε νόμιμη απαρτία, στις 29 Νοεμβρίου 2023, αφού απασχολήθηκε και συζήτησε διεξοδικά και σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της, κατέληξε ομόφωνα στην παρακάτω απόφαση :

Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων» χωροθετεί με βάση τον ενεργειακό σχεδιασμό, τον σχεδιασμό για την προστασία του περιβάλλοντος, το χωροταξικό σχεδιασμό, την εθνική ασφάλεια αλλά και άλλα όπως η ασφαλής ναυσιπλοΐα, τις υπεράκτιες ανεμογεννήτριες εντός ολόκληρου του Ελλαδικού χώρου με ελάχιστο ισχύ τα 200MW. Συγκεκριμένα μεταξύ 1NM (Ναυτικό Μίλι = 1,852 χλμ) και 6 NM, εντός δηλαδή των Ελληνικών χωρικών υδάτων.

Στην Κρήτη χωροθετούνται στο ν. Λασιθίου τα ΥΑΠ (Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα). Στο Δήμο Σητείας στην περιοχή του Αθερινόλακκου, αρχικά χωροθετείται το πάρκο «Κρήτη 1», 590 MW και σε μεταγενέστερο χρόνο θα κατασκευαστεί ένα μικρότερο, το «Κρήτη 4» 205 MW. Στο σύμπλεγμα νησιών Διονυσάδες το πάρκο «Κρήτη 3» είναι 205 MW. Στον Δήμο Αγίου Νικολάου στην περιοχή Αφορεσμένος, πίσω από την Σπιναλόγκα και την Κολοκύθα χωροθετούνται ένα πάρκο σταθερής έδρασης το «Κρήτη 2α» ισχύς 200 MW και ένα πλωτής έδρασης το «Κρήτη 2β», 935 MW, το μεγαλύτερο πανελλαδικά, καλύπτοντας όλη την έκταση μεταξύ του ενός και των 6 NM. Τα δύο αυτά πάρκα είναι εφαπτόμενα. Αναφέρεται ότι χρησιμοποιείται ως αντιπροσωπευτική ανεμογεννήτρια αυτή των 15MW (ενδεικτικά η Vestas V236-15MW), οπότε αναλογικά για το «Κρήτη 1» απαιτούνται 39 ανεμογεννήτριες, στο «Κρήτη 4» 14, στο «Κρήτη 3» 13, ενώ στο «Κρήτη 2β» και «Κρήτη 2α» απαιτούνται αθροιστικά 75 ανεμογεννήτριες. Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει ισχύ 15MW με διάμετρο φτερωτής D=236 m. Ο κορμός της πάνω από τη θάλασσα είναι 150 μ. και προσθέτοντας την ακτίνα της φτερωτής, το συνολικό ύψος της κάθε μιας φτάνει στα 268 μ., ενώ η ταχύτητα στην άκρη της φτερωτής θα είναι 360 χλμ/h. Το συγκεκριμένο μοντέλο δεν είναι δεσμευτικό, μπορεί τελικά να είναι μικρότερες ή πιθανότατα μεγαλύτερες, καθώς η ισχύς είναι ανάλογη της απόδοσης και του μεγέθους της, με ταυτόχρονη μείωση του κόστους.

Το κόστος κατασκευής ενός ΥΑΠ είναι μεγάλο λόγω της νέας τεχνολογίας του και οι επενδύσεις, παρόλο που είναι ιδιωτικές, γίνονται μόνο με κρατική χρηματοδότηση και δανειοδότηση. Ενδεικτικά για την κατασκευή ενός πάρκου

1000MW, περίπου όσο τα εφαπτόμενα «Κρήτη 2β» και «Κρήτη 2α» είναι 1 δις ευρώ ενώ μέχρι το τέλος του κύκλου ζωής του δαπανώνται συνολικά 16 δις (κατασκευή, λειτουργία, απόρριψη). Σκοπός αυτών των επενδύσεων δεν είναι η παραγωγή ενέργειας για την εγχώρια κατανάλωση αλλά η εξαγωγή και πώληση μέσω του Green Aegean Interconnection καθώς και η προώθηση της υποχρεωτικής διασύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών κρατών. Ομοίως και ο αγωγός φυσικού αερίου (East med) που θα συνδεθεί με τον σταθμό του Αθερινόλακου, χωρίς όμως η Κρήτη να επωφεληθεί από το φυσικό αέριο. Δηλαδή δεν υπάρχει ενεργειακό κέρδος για την Ελλάδα παρά μόνο οικονομικό για τους ιδιώτες με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις περιβαλλοντικά και οικονομικά.

Η χωροθέτηση που θέτει η συγκεκριμένη ΣΜΠΕ, καλύπτει γεωπολιτικά τις απαιτήσεις που τίθενται αλλά δεν συνάδει με τη συνήθη πρακτική των ΥΑΠ όπου τοποθετούνται σε μεγάλη απόσταση από την ακτή. Στην Ευρώπη η μέση απόσταση είναι 33 χλμ και όσο αυξάνεται η ισχύ τους τόσο απομακρυνόμαστε από την ακτή. Η μικρή απόσταση του 1NM έως 6NM επιβαρύνει τόσο τα οικοσυστήματα όσο και το ανθρωπογενές περιβάλλον, λόγω θορύβου, ρύπανσης, ασφάλειας κ.α.

Η θαλάσσια περιοχή που χωροθετείται το ΥΑΠ ορίζεται ως αποκλειστική και δεν δύναται να συνυπάρχει αλιεία ή άλλου τύπου δραστηριότητα. Δεσμεύεται μια πολύ μεγάλη έκταση που μέχρι πρόσφατα χρησιμοποιούνταν από επαγγελματίες αλιείς αλλά και επαγγελματίες του τουρισμού, με σκάφη, ιστιοπλοϊκά, κατάδυση κ.α. Λόγω του περιορισμού της αλιείας σε αυτές τις εκτάσεις υπάρχει πιθανότητα τα αγκύρια των ΥΑΠ να λειτουργήσουν ως ύφαλοι για την ανάπτυξη ψαριών, αλλά δεν υπάρχουν μελέτες να το αποδεικνύουν. Οποιοσδήποτε μελέτες είναι σε αρχικό στάδιο λόγω της τεχνολογίας που είναι ακόμα καινούργια αλλά και λόγω της εφαρμογής της κυρίως στη βόρεια Ευρώπη με διαφορετικά οικοσυστήματα. Ιδιαίτερα το πάρκο στην περιοχή του Αθερινόλακου (Κρήτη 4 & 1) τοποθετείται εντός του «Ρώσικου Πάγκου», πολύ σημαντικός αλιευτικός χώρος για την Κρήτη και τα γύρω νησιά. Ομοίως η περιοχή του Αφορεσμένου (Κρήτη 2α & 2β) είναι σημαντικός ψαρότοπος. Αμφότεροι καταργούνται λόγω αλλαγής χρήσης με σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις σε αυτή την επαγγελματική ομάδα.

Η χωροθέτηση του «Κρήτη 2α» και «Κρήτη 2β», σε απόσταση 1 NM από το νησί της Σπιναλόγκας και της Κολοκύθας, λόγω της έκτασης του αλλά και των θηριωδών ανεμογεννητριών, είναι έξω από την κλίμακα της περιοχής. Το μέγιστο ύψος στη Σπιναλόγκα είναι 50 μ. ενώ στην Κολοκύθα 100 μ. Οπότε τα 268 μ. των ανεμογεννητριών θα είναι εμφανή τόσο στην περιοχή όσο και σε όλο τον κόλπο του Μεραμπέλλου. Στην οπτική όχληση πρέπει να προστεθούν και τα φώτα ασφαλείας τα οποία θα φαίνονται ιδιαίτερα τη νύχτα. Ακόμα οι ισχυρές τουρμπίνες δημιουργούν βόμβο ο οποίος θα είναι συνεχής και λόγω εγγύτητας με την ακτή, ενοχλητικός. Η συνολική όχληση που δημιουργείται τελικά είναι ισχυρή. Ακόμα περιορίζεται η κίνηση των σκαφών αναψυχής που κινούνται γύρω από τα δύο αυτά νησιά αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.

Κατά την κατασκευή τους χρησιμοποιούνται μεγάλες ποσότητες σκυροδέματος τόσο για τις πλατφόρμες όσο και για την κάλυψη του πυθμένα που υπόκειται σε συνεχή διάβρωση λόγω των ρευμάτων. Επίσης κατά τη λειτουργία τους, παρόλο που καταβάλλεται προσπάθεια για τη μείωση των ζημιών, υπάρχουν αυτές, καθώς και διαρροές τοξικών αερίων, λαδιών κτλ. Τα παραπάνω συνιστούν θαλάσσια και αέρια ρύπανση που μετακινείται ανάλογα με τα ρεύματα και τον άνεμο, δημιουργώντας προβλήματα στις κοντινές παραλίες και τα παράλια.

Ουσιαστικά στην τουριστική περιοχή της Ελούντας - Πλάκας, μια περιοχή που συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση του ΑΕΠ της χώρας, αντί να προστατεύεται και να αναδεικνύεται το φυσικό κάλλος της περιοχής προωθώντας εναλλακτικές δραστηριότητες, χωροθετείται μια βιομηχανία με όλα τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει και συνεπώς την καταστρέφει οικονομικά. Επενδύσεις εκατομμυρίων με χιλιάδες θέσεις εργασίας υποβαθμίζονται.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις είναι σοβαρότατες και δεν έχουν ληφθεί υπόψιν υποβαθμίζοντας τη σημασία τους. Το θαλάσσιο οικοσύστημα διαταράσσεται χωρίς, όπως αναφέρθηκε, να υπάρχουν μελέτες για τις επιπτώσεις σε αυτό, για τη συμπεριφορά των ψαριών, την καταστροφή ποσειδωνίων κ.α. Κατά την κατασκευή, αλλά και την λειτουργία τους, λόγω των μηχανημάτων και των ισχυρών θορύβων που δημιουργούνται υποθαλάσσια επηρεάζουν την ακοή και τη συμπεριφορά της φώκιας, του ρινοδέλφινου αλλά και της χελώνας σε απόσταση 20 χλμ. Ακόμα είναι σοβαρότατες οι επιπτώσεις στα πτηνά, πολύ περισσότερο στο πάρκο «Κρήτη 3» που χωροθετείται εντός της περιοχής Natura των Διονυσάδων, όπου φωλιάζει μεγάλος πληθυσμός από το «Γεράκι της Ελεονώρας» ή «Βαρβάκι». Εκτός από άμεσα, επηρεάζονται και έμμεσα, εντός 25 χλμ από τις ΥΑΠ περιοχές χαρακτηρισμένες ως Natura. Για την περιοχή του ν. Λασιθίου είναι: Οροπέδιο Λασιθίου, Καθαρό, Κράσι, Σελάκανο, Χαλασμένη κορυφή, Λάζαρος κορυφή - Μαδάρα, το όρος Θρυπτής και η γύρω περιοχή.

Παρόλο που στην περιοχή υπάρχουν σημαντικές αρχαιότητες και μνημεία, όπως η Σπιναλόγκα και η Κολοκύθα που έχει οριστεί στο σύνολο της Α αρχαιολογική ζώνη, δεν γνωμοδοτεί η αρχαιολογική υπηρεσία γιατί δεν εγκαθίστανται σε χερσαίο χώρο. Περιορισμός τίθεται μόνο στις ενάλιες αρχαιότητες όπου κατά τη σύνταξη της ΣΜΠΕ, σε απευθείας συνεννόηση με το υπουργείο, με σκοπό την απλοποίηση της διαδικασίας, ορίστηκε απόσταση από τις ενάλιες αρχαιότητες 1ΝΜ. Κριτήριο αποκλεισμού τέθηκε μόνο για τα κηρυγμένα Παγκόσμια Μνημεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Unesco, με τοποθέτηση τους σε απόσταση μεγαλύτερη από 10 χλμ., γιατί ελέγχεται οποιαδήποτε παρέμβαση γίνεται πλησίον τους με κίνδυνο απώλειας του τίτλου τους. Είναι υποκριτικό να θέτονται υπό απόλυτη προστασία όσα μνημεία είναι κηρυγμένα στην Unesco και εντελώς ανεξέλεγκτα όλοι οι υπόλοιποι αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, οικότοποι, ακόμα και το κηρυγμένο στον κατάλογο Παγκόσμιων Γεωπάρκων της Unesco της Σητείας, μεταθέτοντας των περιορισμό απλώς των επιπτώσεων τους σε επόμενα στάδια.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη ΣΜΠΕ παρόλο που «απλώς» χωροθετεί τα ΥΑΠ ,δεν λαμβάνει υπόψιν της τις σημαντικότερες επιπτώσεις σε μια τουριστική περιοχή όπως είναι το νησί της Κρήτης εν γένει αλλά και της περιοχής της Ελούντας με ένα πολύ ισχυρό «brand name». Δεν υπάρχει καμία μελέτη για τις οικονομικές επιπτώσεις που θα έχει με την υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος, τη ραγδαία μείωση των θέσεων εργασίας αλλά και τις επιπτώσεις στους επαγγελματίες αλιείς. Πόσο μάλλον όταν πραγματοποιείται με κρατική χρηματοδότηση, για την πώληση της παραγόμενης ενέργειας υπέρ του κέρδους συγκεκριμένων ιδιωτών. Οι αναφορές δε, σε προστατευμένους είτε αρχαιολογικούς χώρους, είτε οικότοπους είναι τυπικές χωρίς καμία ουσιαστική πρόθεση προστασίας. Είναι προφανές ότι μόνη πρόθεση του συντάκτη είναι, εντός ελληνικών χωρικών υδάτων, η καταλληλότερη χωροθέτηση βάση υψηλής απόδοσης και εγγύτητας σε σημείο διασύνδεσης.

Θεωρούμε ότι, παρόλο που οι ΑΠΕ έχουν θετικό αποτύπωμα όσον αφορά την παραγωγή ενέργειας, η χωροθέτηση των ΥΑΠ έχει μόνο αρνητική επίδραση

στην περιοχή του ν. Λασιθίου και δεν πρέπει να προχωρήσει σε κανένα σημείο της.